

ת"פ 23813/09/21 - מדינת ישראל נגד שאגל לוי - בליווי שב"ס ע"י, נתנאל אזולאי - נדון

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 23813-09-21 מדינת ישראל נ' לוי (עציר) ואח'

לפני כבוד השופט יובל ליבדרו
המאשימה:
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שאול ציון
נגד
הנאשמים:
שאגל לוי - בליווי שב"ס ע"י ב"כ עו"ד מוני בן מוחה ואור
בן שאנן
נתנאל אזולאי - נדון

החלטה רקע

1. לפניי בקשת נאשם 1 (להלן: "הנאשם") להשתחרר ממעצר לחלופת מעצר טיפולית סגורה בתחום ההתמכרויות בהתאם להמלצת שירות המבחן.

בקשת הנאשם הועלתה עובר לשלב הטיעונים לעונש ובמהלכם.

2. הנאשם ושותפו לכתב האישום הודו בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") במסגרתו הורשע הנאשם בעבירות של ירי מנשק חם, נשיאה והובלה של נשק והיזק בזדון, עבירות לפי סעיפים 340 א (ב) (1) ו- (2), 144 (ב) ו- 452 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

שותפו של הנאשם לכתב האישום הורשע בעבירה של סיוע לאחר מעשה, ונדון במסגרת אימוץ הסדר עונשי "סגור" לעונש של 14 חודשי מאסר ועונשים נלווים.

3. מעובדות כתב האישום עולה שעובר ליום 25.8.2021 בסמוך לשעה 19:40 הגיעו הנאשם ושותפו לכתב האישום לתחנת דלק בבאר שבע כשהנאשם נוהג ברכב ונושא שלא כדין אקדח חצי אוטומטי או נשק חם אחר כשהוא טעון בתחמושת.

הנאשם עמד ליד קיר המפריד בין תחנת הדלק וחניית רכבים הנמצאת ליד התחנה (להלן: "החניה") ושוחח עם אחר

שזהותו ידועה למאשימה. בשלב זה שני אנשים אחרים שזהותם אינה ידועה במדויק למאשימה הגיעו על רכב דו גלגלי לתחנת הדלק ומיד לאחר מכן יצאו ממתחם התחנה ונכנסו לחניה. בשלב זה, מסיבה שאינה ידועה למאשימה, שלף הנאשם את נשקו, נעמד ליד הקיר כשפניו לעבר החניה, כוון את הנשק מעל האזור בו נסעו שני האחרים וירה שתיים או שלוש יריות באוויר שלא פגעו במי מהשניים ואלו נמלטו מהמקום. מיד לאחר מכן הנאשם החזיר את נשקו למותנו, רץ לעבר הרכב, התיישב במושב הנהג ונמלט מהמקום יחד עם שותפו לכתב האישום אשר עמד בכל אותה עת בעמדת תדלוק סמוכה וצפה במתרחש.

כתוצאה מהירי נפגע מנוע של מזגן שהיה תלוי מתחת לחלון של דירה בבניין הנמצא בצדה השני של החניה, מה שגרם לקריעת צינור הגז של המזגן ובריחת גז. עלות התיקון המזגן הייתה 800 ₪. עוד צוין בכתב האישום, כי הקליע פגע גם בקיר הבניין בסמוך לחלון, וכן שבעת הפגיעה דייר שהתגורר בדירה שמזגנה נפגע שהה בדירה ושכב במיטה בקרבת החלון.

4. לאחר שהוכרע דינו של הנאשם עם הצגת הסדר הטיעון, נדחה הדיון לצורך שמיעת טיעוני הצדדים לעונש. ביני לביני התקבלו מספר תסקירים של שירות המבחן, אליהם אתיחס להלן, בהם ניתנה המלצה לשחרר הנאשם לקהילה טיפולית. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים בעניין זה, החלטתי שנכון יהיה שהצדדים יטענו תחילה לעונש ולאחר שאשמע את טיעוניהם תיבחן שאלת רלוונטיות שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר טיפולית.

בהתאם להחלטתי הצדדים טענו לעונש והציגו מספר ראיות לעניין העונש והנאשם אף העיד מספר עדים לעונש. עם סיום שמיעת טיעוני הצדדים הבהרתי כי ככל שאמצא לאחר בחינת הטיעונים, הראיות והאסמכתאות שיש מקום לשחרר הנאשם לחלופה טיפולית תתקבל על כך החלטה נפרדת והדיון יידחה לשמיעת טיעונים משלימים לעניין העונש לאחר שיתקבל דיווח משירות המבחן על אודות השתלבות הנאשם בקהילה טיפולית, וככל שלא אמצא לשחרר הנאשם יינתן גזר הדין של הנאשם במועד שנקבע.

מכאן החלטה זו, והמבין הבין שמצאתי לקבל את בקשת הנאשם ולדחות הדיון לצורך השלמת טיעונים לעונש לאחר שזה ישוחרר ממעצרו לחלופת מעצר, ישתלב בקהילה טיפולית ויתקבל תסקיר משלים של שירות המבחן אודותיו. להלן נימוקי להחלטתי זו.

5. כאמור, בעניינו של הנאשם התקבלו מספר תסקירים לעניין העונש.

התסקיר הראשון התקבל ביום 13.6.2022 וממנו עולה שהלה כבן 33, גרוש עם רקע אורח החיים שולי והתמכרותי, אב לשלוש בנות, סיים 11 שנות לימוד והשלים את שנתו ה-12 במסגרת מאסרו הראשון בכלא, הנאשם חבר לחברה שולית, לא עבד באופן מסודר, לא שירת שירות צבאי בשל פעילותו העבריינית ועבר מספר מקומות מגורים עקב איומים על חייו מגורמים עברייניים.

הנאשם גדל בסביבה עבריינית ורוויית סמים, נחשף לסמים מסביבתו וממשפחתו, צרך לראשונה קנאביס בגיל 13 והחל לצרוך סמים אופיאטים וקוקאין בגיל 24 תוך שצריכתו הלכה וגברה ככל שהתבגר. הנאשם שיתף כי חשיפתו בגיל צעיר להתמכרותו של אביו לסמים השפיעה על זהותו האישית, כי כיום אביו "מכור נקי" משנת 1996 ועובד ברשות הלאומית למלחמה בסמים, כי אביו סייע לו מספר פעמים בעבר בגמילה פיזית לאחר

שהוא עצמו גמל מסמים, כי הוא בקשר עם אחיו שאף הוא השתמש בעבר בסמים ושולב בקהילת רטורנו לפני כעשר שנים ומנהל כיום אורח חיים יציב וכי הוא חש חריג בקרב משפחתו. הנאשם מסר כי החל את פעילותו העבריינית בגיל 16, לדבריו נוצל על-ידי גורמים שוליים שזיהו את מצוקתו הרגשית והכלכלית לצורך סחר בסמים.

ממידע שהתקבל משירות המבחן לנוער עולה כי הנאשם לא הצליח לנצל את ההזדמנות הטיפולית שניתנה לו ומיעט לשתף פעולה.

הנאשם שיתף כי חודש טרם מעצרו פנה לאביו בבקשה שסייע לו בגמילה פיזית מסמים, כי אביו פנה לעובדת סוציאלית ב"קשב לנוער" ששוחחה איתו (שהעלתה את סיכום השיחה על מסמך), כי במסגרת השיחה הביע מוטיבציה לעבור גמילה באשפוזית ולאחר מכן בקהילה, כי עבר גמילה פיזית ביתית לאחר שחלה בקורונה אם כי התקשה להימנע מצריכת משככי כאבים, ביטא תסכול וייאוש מאורח החיים התמכרותי והביע הבנה כי צורך סמים מתוך מפלט מקשיי הרגשיים ולנזקקות שלו להליך טיפולי.

הנאשם הודה ולקח אחריות על ביצוע העבירות, תאר כי בשנה שקדמה לאירוע היה במצב של מנוסה על רקע חובות כספיים שנוצרו מצריכת סמים, כי קיבל מידע מגורמי מודיעין משטריים על התראות לאיומים על חייו, כי משפחתו שילמה את חובותיו הכספיים והוא חש מאוכזב מעצמו נוכח מאמצי משפחתו לסייע לו וכי לראשונה הוא מבקש את עזרת גורמי הטיפול בשינוי אורחות חייו.

שירות המבחן עמד על גורמי הסיכון בעניינו של הנאשם לרבות חומרת העבירות, מעורבות חוזרת ונשנית בפלילים למרות סנקציות עונשיות, אורח חיים שולי והתמכרותי, קשיי תפקוד וחוסר יציבות תעסוקתית, חוסר מיומנות וכישורים להתמודדות על קשיי תפקודו, ניסיונות העבר לגייסו לטיפול, דפוסי התנהלות עבריינית ונטייה לפתרונות קלים, נטייה לפעול באימפולסיביות וחוסר מחשבה וקשיים לעמוד בגבולות פנימיים ולהישמע לגורמי סמכות.

לצד זאת, שירות המבחן התייחס לגורמי הסיכוי מהם התרשם ובכללם תחושת העייפות של הנאשם מאורחות חייו, מודעותו הראשונית למחירים שהוא משלם על התנהלותו, הבעת המוטיבציה לקבל כלים והכוונה להתמודד עם רגשותיו, פנייתו לסיוע משפחתו טרם מעצרו וההודאה בעבירות ולקיחת אחריות על מעשיו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם נמצא בצומת דרכים בחייו, כי הוא עצור כשנה ומביע מוטיבציה כנה לשינוי אורחות חייו, כי הוא רואה במעצרו מנוף לשינוי ועושה מאמץ לקדם את עצמו.

בשקלול הדברים העריך שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות מעורבות באלימות ובעבירות סמים שכדי לאיינו יש צורך בהתערבות כוללת ואינטנסיבית.

שירות המבחן העריך כי טיפול ארוך טווח במסגרת סגורה בליווי ותמיכה של גורמי הטיפול עשוי לסייע לשינוי באורחות חייו של הנאשם.

שירות המבחן העריך כי מסגרת טיפולית סגורה הכוללת סביבת החלמה ואמצעים טיפוליים בתחום ההתמכרויות, היא המענה המתאים למצבו של הנאשם. שירות המבחן המליץ על תכנית הכוללת בשלב הראשון השתלבות באשפוזית ולאחריה מעבר לקהילה בצפון הארץ והרחקתו מקשריו השוליים במקום גוריו. שירות המבחן

המליץ על דחיית הדיון כדי לבחון אפשרות שילובו של הנאשם בטיפול.

לאור המפורט בתסקיר ולאור בקשת ההגנה להעיד עדה נוספת לעונש דיון הטיעונים לעונש נדחה.

בתסקיר משלים מיום 1.7.2022 חזר שירות המבחן על התרשמותו לנזקקות טיפולית גבוהה של הנאשם במסגרת טיפולית סגורה. שירות המבחן הוסיף כי במסגרת תקופת הדחיה ביצע הנאשם בדיקות רפואיות והתקבל אישור משרד הבריאות לשילובו של הנאשם באשפוזית כשלב ראשון בתכנית הטיפולית. שירות המבחן עמד על נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם לרבות חשיפתו בגיל צעיר למצבי סיכון שגרמו לו לפיתוח דפוסים התמכרותיים וניהול אורח חיים עברייני מגיל צעיר. **שירות המבחן שב על המלצתו לשילוב הנאשם באשפוזית "הדרך" תוך הטלת צו פיקוח של שירות המבחן.**

מתסקיר נוסף שהתקבל ביום 5.9.2022 לצורך בחינת רצינות הנאשם לשילוב במסגרת טיפול אינטנסיבית, עלה כי בשיחה שקיים שירות המבחן עם הנאשם מסר הלה כי השתלב לראשונה בקבוצה טיפולית בכלא, כי בעבר ניתנו לו הזדמנויות לשינוי אורחות חייו אך התקשה להכיר בהתמכרותו וסרב להיפגש עם קצין מבחן. הנאשם שיתף בדבר המחירים ששילם בשל אורח חייו ההתמכרותי, ציין כי הוא ממתין לשילובו באשפוזית ובקהילה הטיפולית והוסיף כי הוא מגויס להליך מתוך מוטיבציה פנימית וחש חוזק נוכח התמיכה המשפחתית אותה הוא מקבל. שירות המבחן ציין כי: **"להערכתנו שאגל מצוי בצומת דרכים וניכר כי כיום יותר מאשר בעבר הוא בעל מוטיבציה פנימית ופוטנציאל ממשי לצלוח את ההליך הטיפולי".**

ממידע שהתקבל מגורמי הטיפול בכלא אלה עלה כי היו לנאשם בעיות משמעת חריגות בגין הועבר לכלא דקל. בתסקיר הבהרה של שירות המבחן מיום 7.9.2022, ציין זה מבירור שערך עלה כי הפרות המשמעת של הנאשם בכלא לא היו מהותיות, כי הנאשם זוכה לתמיכה ממשפחתו, שחלקם אנשי מקצוע רלבנטיים (אביו שעובד בעירייה בתחום הסמים ואחותו שעובדת ברשות לשיקום האסיר) וכי הוא ביצע שתי בדיקות שתן שנמצאו נקיות. **שירות המבחן חזר על התרשמותו ביחס לסיכויי שיקומו של הנאשם ועל המלצתו הטיפולית.**

6. בדיון שהתקיים ביום 4.7.2022 שב ועתר ב"כ הנאשם לדחות את דיון הטיעונים לעונש. ב"כ הנאשם ביקש להעיד לעונש את הוריו של הנאשם מר לוי שמואל סמי וגב' אנט לוי.

אביו של הנאשם מסר כי הוא נקי סמים כבר 29 שנים וכי הוא מטפל בנפגעי סמים משנת 96. אביו של הנאשם הוסיף כי הנאשם יודע שהוא אינו מסכים עם דרך החיים שהוא בחר, כי הנאשם מעולם לא פנה אליו לעזרה בעניין השימוש בסמים וכי רק לאחרונה ולראשונה הוא ביקש את עזרתו. אביו של הנאשם מסר כי זיהה את הנכונות והרצון של הנאשם, כי התגייס לעזור לו ונסע איתו לתל מונד ושהה איתו 3 שבועות, כי **הנאשם החל הליך גמילה אצל אחיו, כי הפגיש אותו עם קולגה שלו מ"קשב לנוער" וביקש ממנה לסייע לו וכי הובהר לנאשם שהוא צריך גם גמילה וגם טיפול פסיכוסוציאלי והוא הסכים לכך.** אביו של הנאשם סיפר כי סיפור דומה התרחש עם אחיו של הנאשם שאף הוא היה בעברו עברייני שנגע בסמים וכשהוא ביקש עזרה הוא קיבל טיפול במסגרת "רטורנו" ומזה 10 שנים הוא נקי ומשוקם.

אמו של הנאשם מסרה כי הנאשם היה בתקופת העבירה מאוים, כי פנו אליה מהימ"ר ואמרו לה שאף היא מאוימת בשל התנהלות הנאשם. אמו של הנאשם ביקשה לתת לנאשם הזדמנות לשנות את חייו והוסיפה כי בשונה מבעבר עת נכשל הנאשם בהליך טיפולי, כיום הנאשם מבוגר יותר ומתחנך לשינוי.

ב"כ הנאשם ביקש לצרף מכתב ביחס לפגישה שנערכה בין **העובדת הסוציאלית הילה פרץ** (להלן: "**העו"ס**") לבין הנאשם ואביו עובר למעצרו, עת החל הנאשם באופן ייזום ועצמאי הליך גמילה פיזית. המאשימה הביעה הסתייגות ביחס למכתב של העו"ס וביקשה לחקור את העו"ס. לבקשת המאשימה הדין נדחה.

7. בדין שהתקיים ביום 18.9.2022 העידה העו"ס.

העו"ס מסרה כי היא עובדת סוציאלית משנת 2001 ועובדת במרכז חוסן לטיפול בנפגעי התמכרויות נוער מזה כ-20 שנה והוסיפה כי קודם לכן עבדה באשפוזית במרכז טיפולי בבית חוסן. העו"ס מסרה כי ההיכרות שלה עם אביו של הנאשם ומשפחתו היא ארוכת שנים, כי היא קולגה ועבדה איתו תקופה מסוימת, כי אביו של הנאשם יודע לעשות את ההפרדה בין תפקידו כהורה לתפקידו כאיש מקצוע, כי באופן חריג אביו של הנאשם פנה אליה לסיוע בקשר לבנו הנאשם, כי נערכה פגישה משולשת שלה עם הנאשם ואביו במרכז קשב לנוער, כי הנאשם נמצא שנים רבות בעולם ההתמכרויות וזו הפעם הראשונה שהוא מביע מוטיבציה לנזקקות טיפולית, כי לאורך השנים מגיעים בעולם הסמים לעייפות החומר וכי היא התרשמה שזהו המצב אצל הנאשם.

העו"ס הוסיפה כי הנאשם אמור היה לצאת לאשפוזית ולטיפול בקהילה אך הוא חלה בקורונה ועבר הליך גמילה פיזית באופן פרטי ועבר את השלב הפיזי של הגמילה ואז הבינה שהוא נעצר.

לשאלות המאשימה השיבה כי לא ידעה שאביו של הנאשם ניסה לגמול את הנאשם בעבר אך הוסיפה שהיא יכולה לתאר לעצמה שכך היה. כן הדגישה כי תהליך הגמילה מסמים הוא מורכב וכי כל עוד הליך הגמילה לא נעשה באופן מוסדר הוא קשה יותר, על אף שגם בהליכי גמילה מוסדרים אין "תעודת ביטוח" להצלחה. העו"ס הוסיפה כי אינה יודעת כמה הזדמנויות לטיפול נתנו לנאשם בעבר אך **מה שהיה שונה בעיניה זו הפעם היה המוטיבציה והרצון שהנאשם גילה.**

לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים ואת התסקירים שהוגשו, סברתי שנכון יהיה לקבל הבהרה נוספת משירות המבחן בעניין הזיקה שבין התמכרויות הנאשם לביצוע העבירות.

בתסקיר משלים שהוגש ביום 6.10.2022 הבהיר שירות המבחן כי להערכתו הנאשם עבר את העבירות המיוחסות לו, בין היתר, על רקע אורח חייו ההתמכרותי וחבירתו לגורמים עברייניים.

שירות המבחן ציין לעניין זה את התמכרותו של הנאשם לסמים מגיל צעיר על רקע בריחתו מהמציאות והפגת לחצים רגשיים, את הכחשתו לנזקקות טיפולית, את החבירה שלו לגורמים שוליים לצורך מימון התמכרותו ואת החובות הכלכליים שצבר בגין כך. כזכור, בתסקיר הראשון התייחס שירות המבחן גם למאוימות שחש הנאשם בתקופה שקדמה לארוע מושא כתב האישום ולדברי הנאשם שלפיהם פעל באירוע כפי שפעל בשל תחושות אלה.

שירות המבחן התייחס בתסקיר זה גם לאופי התכנית הטיפולית המתבקשת הכולל תהליך אינטנסיבי בקהילה סגורה שמקיף תהליך החלמה, שיקום וחזרה לניהול חיים מאוזן, הליך שישקף לנאשם את הזיקה שבין התמכרותו לחבירתו לגורמים שוליים. **שירות המבחן שב על התרשמותו כי מעצרו הנוכחי של הנאשם מהווה אירוע משברי עבורו, כי נכונותו לערוך שינוי בחייו היא כנה ואמיתית, כי הוא עושה מאמצים בכדי להימנע ממצבי סיכון, כי הוא התעייף ממצבו וכי התכנית הטיפולית ארוכת הטווח מותאמת למצבו ולצרכיו.**

8. לאחר קבלת הבהרות שירות המבחן טענו הצדדים לעונש בשני מועדים שונים (בימים 23.10.10.2022 ו-29.11.2022).

במסגרת הדיון שהתקיים ביום 29.11.2022 העידה גב' נטע-לי לוי יהוד קצינת המבחן.

קצינת המבחן מסרה כי הגיעה לדיון אף שלא זומנה אליו כי היא מאמינה בנאשם וביכולתו להשתנות כפי שעשו אביו ואחיו בעבר, והוסיפה כי מדובר באחד המקרים הבודדים שהגיעה אליו לדיון. קצינת המבחן מסרה כי היא מכירה את הנאשם מספר חודשים, כי הנאשם הגיע להבנה עם עצמו שבכל מקרה הוא יפנה לטיפול לא משנה אם בכלל או מחוץ לכלל, כי טיפול בקהילה בה הוא נמצא עדיף שכן קהילת "הדרך" המומלצת על-ידי שירות המבחן נמצאת בצפון הארץ והיא משנה את הסביבה שהנאשם מכיר ואשר בה הסתובב, כי הנאשם היה בכלל החל מגיל 17 ואף פעם לא היה בקהילה טיפולית. באשר לזיקה בין העבירות לשימוש הנאשם בסמים מסרה קצינת המבחן כי כל ההתנהלות השולית של הנאשם, החבירה לגורמים שוליים, החובות הכספיים שצבר מהלוואות שלקח מגורמים עברייניים הם על רקע התמכרותו לסמים.

קצינת המבחן ציינה כי היא מעריכה את סיכויי ההצלחה של הנאשם בטיפול כגבוהים על רקע המוטיבציה, הרצון הכנה, הנחישות והסבלנות שהנאשם מגלה.

בפתח טיעוניו טען ב"כ הנאשם כי לטעמו המפתח לענישה בתיק זה הוא שחרור הנאשם לקהילה.

כאמור, סברתי כי נכון יהיה לשמוע את טיעוני הצדדים לעניין העונש, ורק לאחר מכן לשקול את שאלת שחרורו של הנאשם, כדי שמלוא התמונה העובדתית בעניינו של הנאשם תיפרש בפני בית המשפט, ובהתאם לכך טענו הצדדים לעונש.

טיעוני הצדדים

9. הואיל והחלטה זו עוסקת, כאמור, רק בשאלת שחרורו של הנאשם לחלופה הטיפולית, ולא בגזר דינו, אתייחס לטיעוני הצדדים, ככל שהם קשורים לשאלה זו.

10. **המאשימה** טענה כי יש לדחות את בקשת הנאשם ושירות המבחן לשחרר הנאשם לחלופת מעצר בקהילה טיפולית, וביקשה לתת בכורה לאינטרס הציבורי על פני האינטרס השיקומי האישי של הנאשם. המאשימה הפנתה לסוג ולחומרת העבירות שעבר הנאשם שהפכו למכת מדינה, למגמת ההחמרה בענישה בעבירות נשק

ולכך שהעונש בגין הוא של מאסר מאחורי סורג וברית.

המאשימה הפנתה בטיעוניה גם לכך שמדובר בנאשם שריצה בעבר מאסרים ממושכים, לכך שהחל את פעילותו העבריינית עוד בהיותו קטין וחזר לסורו פעם אחר פעם, לדפוס התנהלותו הבעייתיים ולמסוכנותו, לכך שניסיונות טיפולים בהם שולב בעבר לא צלחו, לכך שביצע את העבירות לאחר שביקש לעבור טיפול בסמים ולכך שאין זיקה ישירה בין העבירות שעבר לשימוש שלו בסמים.

11. **ב"כ הנאשם** עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן לשחרר את הנאשם לחלופה טיפולית. ב"כ הנאשם טען כי האינטרס הציבורי בעניינו הוא דווקא שיקומו של הנאשם והחזרתו לחברה לאחר שייגמל משימוש בסמים על הנגזר מכך.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקירים המפורטים של שירות המבחן שהתפרסו על פני זמן ממושך, להמלצה הגורפת של שירות המבחן בכל התסקירים שהוגשו בעניינו, להתרשמות שירות המבחן שהנאשם עייף מהתמכרות רבת השנים וניהול אורח חיים עברייני, לכך שקצינת המבחן שליוותה אותו הגיעה לדיון הטיעונים לעונש על מנת להעיד שהיא מאמינה בנאשם אף שלא זומנה לדיון, לתכנית הטיפולית האינטנסיבית שגובשה על-ידי שירות המבחן לשעת הרצון שיש לנאשם לערוך שינוי בחייו, לכך שלראשונה הנאשם מבקש סיוע מיוזמתו ומביע נזקקות טיפולית, לכך שפנה מיוזמתו לאביו לסיוע לפני שביצע את העבירה והחל בניקיון פיזי באופן עצמאי, למעטפת המשפחתית התומכת והמנוסה שיש לנאשם, לפרק הזמן הארוך בו מצוי הנאשם במעצר (15 חודשים), לנסיבות האישיות והמשפחתיות של הנאשם שהובילו אותו מגיל צעיר לעולם העברייני, לדברי אבי הנאשם שעוסק בתחום שנים רבות והעו"ס על פניית הנאשם לעבור הליך גמילה באופן יזום, לסיכויי ההצלחה הגבוהים שמעניקים הגורמים המקצועיים לתכנית הטיפולית, להשתלבות של הנאשם בקבוצות חינוך במעצרו ולמסירת בדיקות שתן נקיות ולכך שהנאשם מודע להשלכות שתהיינה להפדת אמון שניתן בו. ב"כ הנאשם טען כי אין לזקוף לחובתו של הנאשם את העובדה שלא ניצל בגיל 16 הזדמנות שיקומית שניתנה לו לאור גילו הצעיר והכחשתו את התנהלותו ההתמכרותית. באשר לזיקה שבין העבירות שעבר הנאשם לבין התמכרותו לסמים הפנה ב"כ הנאשם לתסקירי שירות המבחן המצביעים על זיקה ישירה בין התמכרותו של הנאשם לסמים, לחבירתו לגורמים שוליים, לחובות שצבר על מנת להשיג סמים ולעובדה כי חש מאוים מגורמים עברייניים על כך שלא פרע את חובותיו.

12. ב"כ הנאשם צרף מכתב (נ/2) של הנאשם בו פרט זה את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות שהביאו אותו בגיל צעיר להיחשף לסמים, את ההחמצה של ההזדמנות הטיפולית שניתנה לו בגיל 16 בנווה חורש בשל גילו הצעיר וחוסר ההבנה של ההזדמנות, את ההבנה של הנזקים שנגרמו לו ולמשפחתו כתוצאה מההתמכרות שלו לסמים ולחובות שצבר בשוק האפור, את ההבנה שלו כי אם יטפל בהתמכרות כל חייו ישתנו, את הפניה שלו לאביו באופן יזום שסייע לו להיגמל עוד לפני ביצוע העבירות ואת רצונו הכנה להשתקם. הנאשם הביע צער על מעשיו וביקש לאפשר לו להשתקם ולהשתלב באישפוזית.

דין והכרעה

13. לאחר שבחנתי את נסיבות העניין, את תסקירי שירות המבחן ואת טיעוני הצדדים, מצאתי להיעתר לבקשת שירות המבחן ולהורות על שחרורו של הנאשם לחלופה טיפולית. כפועל יוצא, לא ייגזר דינו של הנאשם עתה, ויתקיים דיון משלים של טיעונים לעונש לאחר קבלת תסקיר משלים של שירות המבחן.

14. כאמור, החלטה זו היא החלטת ביניים ואין היא בגדר גזר דין.

הנאשם עבר עבירות נשק חמורות המקימות חזקת מסוכנות ובשים לב לעבר הפלילי של הנאשם חזקת המסוכנות בעניינו היא מבוססת. עבירות הנשק הפכו זה מכבר למכת מדינה הגורמות לפיחות משמעותי בתחושת הביטחון האישי של כל אזרח במדינה. מגמת ההחמרה בענישה בעבירות אלו היא ברורה ובית המשפט העליון קבע לא אחת כי האינטרס הציבורי מחייב כי העונש בעבירות אלו הוא מאסר ממושך מאחורי סורג ובריח, וכי ככלל לאורך ההליך נאשם שכזה יהיה נתון במעצר עד לתום ההליכים. תוצאות אלה מתבקשות ביתר שאת בעניינו של הנאשם לנוכח עברו הפלילי המשמעותי והעובדה כי ביצע העבירות כשמאסר מותנה תלוי ועומד כנגדו.

יחד עם זאת, סבורני כי לנוכח שילוב הנסיבות החריג של מקרה זה, נכון יהיה לערוך בחינה מעמיקה ושלמה יותר של שאלת שיקומו של הנאשם, מבלי שהדבר ילמד בהכרח על תוצאת עונשו בסופו של יום.

15. בפתח הדיון ראוי להתייחס לשאלת העיתוי של הבקשה להשתחרר לחלופת מעצר טיפולית. כידוע, לא פעם, עת מבקש נאשם להשתחרר ממעצר לחלופה טיפולית, הדבר נעשה במסגרת הליך המעצר ועל-פי רוב טוענת המאשימה במקרים שכאלה שאין זה ההליך המתאים לבחינת שחרור לחלופה שכזו, כי אם נכון שהדבר ייעשה במסגרת הטיעונים לעונש בהליך העיקרי. ענייננו הוא בהליך העיקרי.

מעבר לאמור, הרושם שנוצר אצלי הוא שמדובר בנאשם שמביע שאיפה כנה ואמיתית להשתלב בהליכי טיפול וגמילה. על כך ניתן ללמוד לא רק מהדברים שמסר לשירות המבחן ולבית המשפט, כי אם גם מהנכונות שממשיך הוא להביע לעבור הליך טיפולי שיקומי, שהוא הליך ארוך ולא קל, גם בחלופת תקופה של כ- 15 חודשים בה הוא נתון במעצר.

נתון זה מלמד על כך שאין מדובר במי אשר נעצר ומבקש בחלופת ימים ספורים או שבועות ספורים, לברוח מן המעצר בכל דרך, לרבות בהצהרה שהוא מוכן להשתלב בהליך שיקומי. מדובר במי אשר משך תקופה ארוכה מאוד, מביע פעם אחר פעם, בפני כל הגורמים, נכונות ורצון עז להשתלב בהליך שיקומי, גם כאשר הוא כבר "שילם" בחירותו "תשלום" לא מבוטל (וכידוע שהות במעצר היא קשה משהות במאסר) שיכול להיות מקוּוּז, ולו באופן חלקי, מעונשו.

לא זו אף זו, העובדה שהנאשם פנה באופן יזום לראשונה בחייו לאביו לסייע לו בהליך גמילה רציני עוד לפני ביצוע העבירות, ואף נפגש עם העו"ס לשם כך, ועבר גמילה פיזית באופן פרטי, מלמדת אף היא על רצינות כוונותיו של הנאשם. על כך ניתן היה ללמוד גם מהמכתב שהעביר לבית המשפט.

מעבר לאמור, המלצת שירות המבחן לשחרר את המעצר לחלופה טיפולית ניתנה לאחר שהשירות ערך בחינה מעמיקה בעניינו של הנאשם והתרשם מנזקקות טיפולית ומהתאמת הנאשם להליך הטיפולי המוצע. שירות המבחן התרשם מכונות הנאשם לעבור הליך טיפולי ולא התרשם שמדובר בניסיון להתחמק ממעצר.

כזכור, שירות המבחן ציין בתסקיר מיום 13.6.2022 כי: "...ההתרשמות הינה כי שאגל מצוי בצומת דרכים בחייו ואכן עושה מאמץ לקדם עצמו...שאגל עצור כמעט כשנה ולהערכתנו המוטיבציה שמביע היא כנה ורואה במעצרו מנוף שינוי משמעותי אורחות חייו..."

וכן בתסקיר מיום 5.9.2022 ציין כי: "להערכתו שאגל מצוי בצומת דרכים וניכר כי כיום יותר מאשר בעבר הוא בעל מוטיבציה פנימית ופוטנציאל ממשי לצלוח את הליך הטיפול".

כך עולה גם מעדותה של קצינת המבחן שליוותה את הנאשם ואשר התייצבה לדיון הטיעונים לעונש מרצונה מבלי שנדרשה לכך שמסרה כי: "...אני משיבה שאני מאמינה בו. אני קצינת מבחן שש שנים וזה בין המקרים הבודדים שהגעתי אליהם להופיע בדיון..." (פרוט' מיום 29.11.2022 עמ' 18 ש' 26-27).

כידוע, שירות המבחן מהווה את הזרוע הארוכה של בית המשפט לבחינת התאמת נאשמים להליכים טיפוליים ויש לתת משקל לא מבוטל להמלצה של שירות המבחן בהיותו גוף מקצועי ומנוסה בכגון דא. ברי, כי המלצת שירות המבחן לא מחייבת את בית המשפט ואולם במקרים המתאימים יש לתת להמלצה שכוז משקל של ממש.

בעניינו של הנאשם התקבלו מספר תסקירים של שירות המבחן, תסקירים שהתייחסו לתקופה ארוכה בה נתון הנאשם במעצר, תקופה בה יכול היה שירות המבחן לחזור פעם אחר פעם לנאשם ולבחון כנות רצונו להשתלב בשיקום, ואף לערוך לו בדיקות סם.

בחינה ארוכה ורציפה זו של שירות המבחן נותנת מימד נוסף להמלצתו, והופכת אותה מבוססת ומעמיקה יותר.

נתתי משקל גם לגילו הצעיר באופן יחסי של הנאשם (בן 33). בהלכת סויסה ציין השופט עמית כי "כאשר בבחור צעיר עסקינן, הנטייה היא ליתן לו הזדמנות להיחלץ מנגע הסמים" (פסקה 9g).

נסיבה חריגה נוספת שיכולה להצביע על סיכויי ההצלחה של הנאשם קשורה במסגרת התמיכה המשפחתית של הנאשם.

מתסקיר שירות המבחן עולה כי אין מדובר בתמיכה של משפחה רגילה בנאשם כפי שקיים במקרים רבים אלא במשפחה שיש לה ניסיון ואפשר לומר מוצלח בגמילה מסמים ובשיקום. כאמור, אבי המשפחה היה בעצמו מכור לסמים ונגמל מהם וכיום פועל ועוסק בעזרה למכורים אחרים ואחיו של הנאשם שהיה אף הוא מכור לסמים, הופנה לקהילה טיפולת "רטורנו" ונגמל מהסמים ושיקם את חייו. נראה לי שאביו ואחיו של הנאשם מהווים עבור הנאשם מודל חיובי ליכולת להצליח בהליך הגמילה והשיקום. לא זו אף זו, אחות הנאשם אף היא עוסקת בשיקום עבריינים במסגרת רש"א.

נסיבה חריגה נוספת קשורה באופן התגייסות של מספר אנשי מקצוע לטובת שיקומו של הנאשם. כמפורט מעלה, קצינת המבחן התייצבה באופן ייזום לדיון בבית המשפט והעידה כי עשתה כן באופן חריג ביותר אך משום שהיא מאמינה בכנות רצונו של הנאשם להשתקם ובסיכויי הצלחתו. מעבר לקצינת המבחן, אף העו"ס התייצבה לעדות והעידה שהיא

מאמינה בנאשם ובכנות רצונו. מעבר אליהן התייצב אביו של הנאשם אשר העיד אף הוא כי זו הפעם התרשם, גם כאיש מקצוע, שהנאשם באמת ובתמים מעוניין לערוך שינוי בחייו. התגייסות מיוחדת זו, של מספר אנשי מקצוע, שלא לכולם אינטרס אישי בדבר, מצדיקה אף היא גישה חיובית לבחינה של אפשרות שיקומו של הנאשם.

16. לא אחד כי הזיקה בין העבירות שעבר הנאשם לשימוש שלו בסמים לא הייתה ברורה מלכתחילה, ולכן עמדתי על קבלת הבהרות בנדון משירות המבחן. מהבהרות שירות המבחן עלה שאף שאין מדובר בזיקה ישירה (מכור לסמים שמתפרץ וגונב דבר מה כדי להשיג כסף למימון סם למשל), הרי שההתמכרות הנאשם לסמים היא אם כל חטאת באורח החיים העברייני בו בחר להלך. כפי שפורט מעלה, מהתסקירים עלה שהנאשם צבר חובות בשוק האפור לצורך מימון הסמים, חובות אותם התקשה לפרוע וביצע את העבירות על רקע תחושת המאוימות שחש מגובי החובות. על תחושת מאוימות זו העידה גם אימו של הנאשם והוצג מסמך מסוים.

קצינת המבחן בעדותה מסרה לגבי הזיקה שבין השימוש בסמים לעבירות כי: **"אני מבהירה בעניין זה שזה כל ההתנהלות השולית והקשרים עם גורמים שוליים כי החוב הכספי נוצר על רקע צריכת סמים מכיוון שהוא היה מכור והוא הלווה כספים מעבריינים"** (פרוט' מיום 29.11.2022 עמ' 16 ש' 7-9).

17. העובדה שהנאשם שולב בעבר, **עת היה קטין**, בהליך טיפולי שלא צלח או שלאחר גמילתו הפיזית עובר למעצרו "נפל" וחזר לשימוש בסם, לא שוללת האפשרות שזו הפעם, ההליך הטיפולי יצלח. כידוע, גם בעניינם של מי אשר עברו ניסיונות טיפול וגמילה רבים ונכשלו בכך, וכבר באו בימים, ניתן במקרים המתאימים לשקול אפשרות של חלופת גמילה. כישלוננו של נגמל מסמים בהליך טיפולי אינו מהווה אינדיקציה כי נסתם הגולל על אפשרותו להצליח בהליך טיפולי אחר. הליך הגמילה מסמים אינו הליך פשוט כלל ועיקר והוא רווי במשברים, עליות ומורדות. על אודות כך ציין השופט י' עמית בבש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויסה** (פורסם בנבו, 21.3.2011) (להלן: "הלכת סויסה"), פסקה פסקה 9 כי **"יש לזכור כי קשה ההתמכרות לסמים כספחת, ולא כל מי שאינו מצליח בניסיון ראשון, שלישי או חמישי, ננעלו בפניו שערי גמילה"**.

מעבר לאמור, ניתן להבחין בין נקודת המוצא השונה כיום לנקודת המוצא בה היה עובר לניסיון הטיפול הראשון. הנאשם בהליך הטיפולי הראשון היה נער בן 16 בתחילת ה"מסלול העברייני", לא הכיר בעובדה כי הוא מכור לסמים והביע מראש התנגדות להליך השיקומי כך שנתוני הפתיחה של ההליך הטיפולי שעבר מראש לא היו מזהירים. בענייננו להבדיל, הנאשם גילה יוזמה לבחון הטיפול עוד קודם מעצרו, שב ומביע רצון עז לעבור הליך זה במשך תקופה ארוכה מאוד ואף החל בהליכים מקדמיים של הטיפול במסגרת המעצר.

נקודת מוצא זו משליכה לטעמי על סיכויי הצלחת הטיפול.

18. כלל הנסיבות האמורות, והעובדה שמדובר בחלופה טיפולית סגורה ומרוחקת ממקום מגוריו וחבריו של הנאשם מלמדים על פוטנציאל ההצלחה של הליך הטיפול המוצע ועל מתן מענה הולם למסוכנות, ומצדיקים השלמת בחינת השאלה השיקומית בעניינו.

לצד האמור, הריני שב ומדגיש כי אין ללמוד מהחלטה זו על עמדת בית המשפט ביחס לעונש שיוטל על הנאשם בסופו של ההליך, ועוד אוסיף כי עמדת המאשימה לעונש של מאסר עודנה על הפרק, וכנגזר מכך אין לפתח ציפייה מעצם החלטה זו.

19. לאור כל האמור לעיל, אני מורה על שחרורו של הנאשם לחלופה הטיפולית קהילת "הדרך" בכפוף לתנאים הבאים:

א. הנאשם יצא מבית המעצר אל קהילת "הדרך" בליווי של איש שב"ס "מדלת אל דלת", במועד שיימסר על ידי שירות המבחן בתוך 7 ימים לבית המשפט ולשב"ס.

לאחר קבלת המועד תינתן על-ידי החלטה משלימה.

ב. הנאשם ישהה בטיפול בקהילה על-פי כללי המקום, לרבות יציאות מהקהילה בליווי של איש צוות לצורך טיפולי או לצורך דיון משפטי.

בשלב ראשון אינני מתיר לנאשם להגיע לביקורי בית. בהמשך, יוכל שירות המבחן להגיש בקשה בעניין תוך התייעצות עם הקהילה.

ג. ככל שהנאשם יעזוב או יועזב מהמסגרת מכל סיבה שהיא, עליו להתייצב בתחנת המשטרה הקרובה באופן מיידי וללא דיחוי והוא ייעצר.

אי התייצבות בתחנת המשטרה תחשב כהפרה של תנאי השחרור. בנוסף, על גורמי הטיפול לדווח במקרה שכזה לשירות המבחן ושירות המבחן יגיש הודעה מתאימה לבית המשפט.

ד. הפקדה כספית על סך 7,500 ₪.

ה. תחתם התחייבות עצמית של הנאשם על סך של 15,000 ₪ וערבות צד ג' של אביו של הנאשם על סך של 15,000 ₪.

הנאשם יכול לחתום על ההתחייבות בשב"ס.

אביו של הנאשם יכול לחתום על הערבות בתחנת המשטרה או בבית המשפט.

אני דוחה את הדיון לצורך השלמת טיעונים לעונש בעניינו של הנאשם ליום 30.3.2023 בשעה 09:30.

שירות המבחן יגיש תסקיר לעניין העונש עד 7 ימים לפני הדיון הנדחה.

העתק מהפרוטוקול יישלח אל הצדדים, שירות המבחן ושב"ס.

זכות ערר כדיון.

ניתנה היום, ג' טבת תשפ"ג, 27 דצמבר 2022, בהעדר
הצדדים.